Theo thông báo c□a Hi□p h□i Đái tháo đ□□ng qu□c t□, năm 1995, c□ th□ gi□i có 135 tri□u ng□□i m□c b□nh ĐTĐ (chi□m 4% dân s□ toàn th□ gi□i). D□ báo đ□n năm 2010 con s□ đó s□ là 221 tri□u ng□□i m□c b□nh ĐTĐ.

Bi□n ch□ng tim m□ch □ ng□□i đái tháo đ□□ng là ph□ bi□n nh□t.

Trong s□ các bi□n ch□ng do b□nh ĐTĐ gây nên, bi□n ch□ng tim m□ch là ph□ bi□n nh□t. Nguyên nhân t□ vong do căn nguyên tim m□ch chi□m t□i 70% □ các b□nh nhân ĐTĐ. Chính vì v□y, vi□c hi□u bi□t đ□c đi□m v□ b□nh lý cũng nh□ nh□ng bi□u hi□n lâm sàng c□a bi□n ch□ng tim m□ch s□ góp ph□n phòng ng□a, h□n ch□ s□ ti□n tri□n c□a b□nh tim m□ch □ các b□nh nhân ĐTĐ.

C□ ch□ bi□n ch□ng tim m□ch □ các b□nh nhân ĐTĐ

C□ ch□ quan tr□ng nh□t là b□nh ĐTĐ s□ gây nên t□n th□□ng s□m □ t□ bào n□i m□c, làm r□i lo□n ch□c năng n□i m□c m□ch máu. L□p n□i m□c là l□p t□ bào trong cùng c□a thành m□ch, n□i ti□p xúc tr□c ti□p gi□a thành m□ch và các thành ph□n c□a máu. Khi ch□c năng n□i m□c b□ r□i lo□n nó s□ làm cho các phân t□ cholesterol d□ dàng chui qua l□p n□i m□c vào trong, k□t h□p v□i tăng kh□ năng k□t dính và xuyên thành c□a t□ bào b□ch c□u vào trong l□p n□i m□c. T□ đó s□ hình thành m□ng v□a x□ đ□ng m□ch, ho□c m□ng v□a x□ đã hình thành thì ti□n tri□n r□t nhanh d□n đ□n h□p d□n lòng m□ch, gây nên các bi□u hi□n lâm sàng c□a b□nh thi□u máu c□c b□ m□n tính □ c□ quan t□ ch□c. Ngoài ra, khi l□p n□i m□c m□ch máu b□ t□n th□□ng, s□ t□o c□ h□i thu□n l□i cho s□ co m□ch k□t h□p v□i s□ k□t dính các t□ bào ti□u c□u, hình thành nên c□c huy□t kh□i trong lòng m□ch làm t□c m□ch c□p tính, gây nên các bi□u hi□n lâm sàng c□a thi□u máu c□c b□

c□p tính c□a t□ ch□c nh□ c□n đau th□t ng□c không □n đ□nh, nh□i máu c□ tim, nh□i máu não... đe d□a nghiêm tr□ng tính m□ng ng□□i b□nh.

Tùy theo v□ trí c□a m□ch máu b□ th□□ng t□n mà có các bi□u hi□n lâm sàng khác nhau. N□u t□n th□□ng đ□ng m□ch m□t s□ gây nên gi□m th□ l□c r□i d□n đ□n mù lòa. N□u t□n th□□ng □ đ□ng m□ch th□n s□ d□n đ□n suy th□n, tăng huy□t áp. T□n th□□ng đ□ng m□ch vành s□ d□n đ□n c□n đau th□t ng□c, nh□i máu c□ tim, đ□t t□, t□n th□□ng m□ch máu não s□ d□n đ□n tai bi□n m□ch máu não và t□n th□□ng □ đ□ng m□ch chi s□ d□n đ□n bi□u hi□n viêm t□c đ□ng m□ch (đi cà nh□c cách h□i, ho□i t□ đ□u chi...).

Các y□u t□ làm n□ng n□ thêm bi□n ch□ng tim m□ch □ b□nh nhân ĐTĐ

Các y□u t□ này khi k□t h□p v□i ĐTĐ s□ làm tăng nguy c□ bi□n ch□ng tim m□ch lên nhi□u l□n. Càng nhi□u y□u t□ k□t h□p, t□ l□ bi□n ch□ng tim m□ch càng tăng m□nh.

Các y□u t□ đó g□m: Tu□i cao; tăng huy□t áp; r□i lo□n lipid máu (tăng cholesterol ho□c triglycerid máu); béo phì (đ□c bi□t là béo b□ng); nghi□n thu□c lào, thu□c lá; tình tr□ng ít v□n đ□ng; ti□n s□ gia đình có ng□□i ch□t vì nh□i máu c□ tim.

Trong s□ này, có 2 y□u t□ không th□ tác đ□ng đ□□c, đó là tu□i cao và ti□n s□ gia đình; các y□u t□ còn l□i đ□u có th□ tác đ□ng làm thay đ□i đ□□c. Chính vì v□y, khi đi□u tr□ b□nh ĐTĐ, không bao gi□ đ□□c b□ quên tác đ□ng vào các y□u t□ nguy c□ này, đ□c bi□t là thói quen hút thu□c lá.

Các bi□u hi□n ch□ y□u c□a b□nh tim m□ch □ b□nh nhân ĐTĐ

- B□nh m□ch vành: đây là căn nguyên t□ vong ch□ y□u c□a b□nh lý tim m□ch □ các b□nh nhân ĐTĐ. M□t đ□c đi□m r□t quan tr□ng ph□i luôn luôn nh□n m□nh, đó là bi□u hi□n lâm sàng b□nh m□ch vành □ các b□nh nhân ĐTĐ r□t nghèo nàn. R□t nhi□u b□nh nhân b□ thi□u máu c□ tim, th□m chí nh□i máu c□ tim n□ng mà không h□ bi□t, ch□ khi đi khám ki□m tra s□c kh□e m□i tình c□ phát hi□n đ□□c. Chính vì lý do đó, nh□ng b□nh nhân b□ b□nh ĐTĐ ph□i th□□ng xuyên đi ki□m tra tim m□ch đ□nh k□ m□i có th□ phát hi□n s□m các d□u hi□u c□a thi□u máu c□c b□ c□ tim. Tuy nhiên, cũng có nhi□u b□nh nhân có bi□u hi□n lâm sàng b□ng c□n đau th□t ng□c (c□n

đau th□t sau x□□ng □c, đau có c□m giác nh□ bóp ngh□t tim, lan lên vai trái, c□m ho□c cánh tay trái); ho□c c□m giác t□c n□ng ng□c trái, h□i h□p đánh tr□ng ng□c... Tr□□c t□t c□ các d□u hi□u b□t th□□ng, dù là r□t nh□, ng□□i b□nh cũng c□n đ□□c khám xét k□ l□□ng v□ tim m□ch. B□nh nhân có th□ đ□□c ch□ đ□nh làm các thăm dò c□n thi□t đ□ ch□n đoán b□nh m□ch vành nh□ ghi đi□n tâm đ□ lúc ngh□, ghi đi□n tim liên t□c 24 gi□ theo ph□□ng pháp Holter; siêu âm tim, nghi□m pháp g□ng s□c, x□ hình t□□i máu c□ tim và ch□p m□ch vành đ□ phát hi□n k□p th□i các d□u hi□u c□a thi□u máu c□ tim và x□ trí.

- B□nh lý m□ch máu não:

Ch□ y□u là g□p tai bi□n m□ch máu não (hay đ□t qu□ não), bi□u hi□n b□ng nh□i máu não ho□c xu□t huy□t não. Bi□u hi□n lâm sàng b□ng đ□t ng□t b□i ho□c li□t m□t n□a ng□□i, méo mi□ng, có th□ kèm theo r□i lo□n ý th□c □ các m□c đ□ khác nhau. Các bi□u hi□n lâm sàng cũng có th□ thoáng qua r□i m□t, sau đó l□i tái phát, cũng có th□ b□ n□ng ngay t□ đ□u đ□ l□i di ch□ng tàn ph□ ho□c có th□ t□ vong; ho□c m□t vài l□n b□ tai bi□n thoáng qua, sau đó b□ n□ng.

- B□nh lý m□ch máu ngo□i biên:

Bi□u hi□n s□m c□a t□n th□□ng m□ch máu ngo□i biên là d□u hi□u "đi cà nh□c cách h□i", nghĩa là ng□□i b□nh th□y đau, m□i chân hay chu□t rút khi đi b□; sau khi ngh□ ng□i, các d□u hi□u h□t đi, b□nh nhân l□i có th□ ti□p t□c đi đ□□c cho đ□n khi l□i xu□t hi□n l□i các tri□u ch□ng đau. Ngoài ra còn g□p các d□u hi□u khác nh□ chu□t rút, loét hay ho□i t□ đ□u chi; s□ m□ch có th□ th□y m□ch mu chân m□t ho□c y□u; m□t m□ch khoeo, huy□t áp chi d□□i th□p...D□ án phòng ch□ng ĐTĐ Qu□c gia - BV N□i ti□t TW